

ҰЛЫ ҚҰРЫЛЫС

I

Өлең ойдың өрісі,
Өлең сөздің желісі,
Өлеңде де өлең бар,
Кейбір өлең жарды айтад,
Кейбір өлең зарды айтад,
Өлеңде талай кезең бар.

Өлең кейде сандалып,
Өз бетімен ән салып,
Өлім күйін жырлайды,
Өлең кейде «Қорқытты»,
Жоқтап ескі сұм жұртты,
Күңіренеді, жылайды.

Дүниедегі бар өлең,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Мен білетін дәл өлең,
Екі тапқа бөлінед,
Бірі байдың мұңымен,
Бірі еңбекші жырымен,
Екі түрде көрінед.

Мен жазатын өлең сол,
Жаңа бақыт, жаңа жол,
Пролетариат жолынша,
Жаңа майдан құрылысқа,
Социалды тұрмысқа,
Большевиктік бойынша.

Өлеңнің қате, дұрысын,
Маңызы мен мәнісін,
Еңбекшілер сынасын.

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Дұрыс жерін дұрыс деп,
Қата жерін бұрыс дер,
Ал, жөнделдім, тыңдасын.

Еңбек

Жасайды адам еңбекпен,
Шын тіршілік еңбектен,
Өнеді өмір деседі,
Пролетариат дүниесін,
Тұрмысының жүйесін,
Еңбек, күрес шешеді.

Техникалы ірі істі,
Социалды құрылысты,
Еңбекпен біз құрамыз,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Капиталдың былығын,
«Интервеннің» қулығын
Еңбекпенен жоямыз.

Төңкерісшіл күй-жырды,
Жер жүзінде Октябрьді,
Еңбекпенен тойлаймыз.

Байдың табын жоғалтуды,
Тап дегенді жоқ етуді,
Күреспенен жасаймыз.

Еңбекші елде еңбек күшті,
Көркейтеді еңбек істі,
Еңбек қымбат алтыннан.

Еңбек етсең емесің де,
Не қиынды жеңесің де,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Еңбек қымбат алтыннан.

Езу

Ерте кезде, ертерек,
Кедей күні өткелек,
Бай біткенге құл еді.

Арам қанды айуан,
Ызғары удай, сұр жылан,
Николайдың күні еді.

Би, шора, мырза билеген,
Жарлыны езген, илеген,
Өлдім деуге тілі жоқ,
Аз атаның баласы,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Байға қоңсы қарашы,
Теңдік көрген күні жоқ.

Көл «тәңірісі» бай еді,
Жер «тәңірісі» бай еді,
Молда да соны жақтаған,
«Оңбаған кедей сен жаман,
Бар, жоқ қылу алладан» -
Деп діншілдер таптаған.

Асан, Сабыр, Мүлкібай,
Қосшығұл мен Күлкібай,
Сол құлдықтан көмілген.
Тобан аяқ тобыршақ,
Еңсе түскен ыңыршақ.

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Сан боздаған, еңіреген.

Алты айына ешкі-лақ,
Күндіз-түні бұралап,
Өмірін байға беретін,
«Көктен шұға жауса да,
Құлға ұлтарак бар ма» деп,
Бай оларға күлетін.

Әйелдерді сауыншы,
Күл астында күлімші,
Тезек теріп, боқ жиып,
Түнде тыныш ұйқы жоқ,
Күндіз рақат, күлкі жоқ,
Өмірінше от күйік.

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Алтай жаздай күн жайлап,
Жүз суынып, мың қайнап,
Тыным алмай, күйетін.
Қыстай суық, қарлы аяз,
Сақылдаған сары аяз,
Шымшып беттен сүйетін.
Алыстан артып шөп айдап,
Күндіз-түні қона айдап,
Өгіз, түйе жеккені,
Түтегенде құм боран,
Борағанда сұм боран,
Табылмайтын өткелі.

Сөйтіп жүріп өлсе де,
Далада боран көмсе де,
Бәрібір байға батпаған,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Қатын, бала құлшысы,
Отыншысы, сушысы,
Жарлыға таң атпаған.

Дүние соғысы

«Көк» текелер күрілдеп,
Жер сілкінді дірілдеп,
Қанды соғыс болғанда,
Алды-артына қарамай,
Қардай жауып нажағай,
Өліктен төбе салғанда.

Адамнан тыс ақпары,
Капиталдың шокпары,
Ақиық төре, ақ патша,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Мыңдатып айдап солдатты,
Өлімге топтап сап жұртты,
Жарлық етіп сұм патша.

Байшыл мен байдың тілегі,
Байлық еді керегі,
Еңбекшіні құлдану.
Завод, фабрик өзіне,
Көрінбей о да көзіне,
Ортаға сансыз елді алу.

Талай қала ойран болып,
Ығы-жығы майдан болып,
Фабрик-завод қирады,
Ақ патшаның барлығы,
Аяусыздың тарлығы,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Қан төкті қатты қиналды.

Онан да зәрлі Николай,
Бұйрықты жазды аямай,
Бұратана ел жансыз деп,
Надан ұлттар жастарын,
Құралтпаңдар бастарын,
Окопқа соны алсын деп.

Он тоғыз бен отыз бір,
Қазаққа мәлім бұл бір сыр.
Он алтыншы жыл еді.
Кейін тұрсын бұл қызық,
Не қылмады бай бұзық,
Кезегі қазір келеді.

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Еңбекші тап, жұмыскер,
Қайраты қайнап, намысты ер,
Патшаға тісін қайрады,
Кім үшін қан төгеміз?
Патша үшін неге өлеміз!
Десті қызып, қайнады.

Жұмыскер мен шаруа,
Бекітсін деп бәтуа.
Лениннен шарт қойылды.
Ұзамай-ақ арасы,
Қазылып қойып моласы,
Патшаның көзі жойылды.

Болмады бірақ, болмады,
Жоқтады орнын қалғаны,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Өзгертті тек форымын.
Патшашыл байшыл сұмырайлар,
Боялып жүрген талайлар,
Патшаның басты орынын.

Дос көріпті қымбатты,
Фабрик пен заводты,
Байлардың қойды алдына,
Шаруаға жер бермеді,
Тең деп көзі көрмеді,
«Некеңнің» түсті жолына.
Төңкерісшіл ерсініп,
Еңбекшіге елсініп,
Іздегені шен екен,
Жалшы жалшы қалпында,
Малшы малшы қалпында,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Жүре бер деген ой екен.

Ал сол кезде аянбай,
Күресті қатты тоқтамай,
Еңбекші қамқор шын қыран.
Бостандықтың таңына,
Пролетариат қамына,
Бастады көсем ер ұлан.

Ол ер ұлан кім еді?
Еңбекшінің күні еді,
Жанын салған сол жолға.
Өмірінің барлығын,
Көрссе де сансыз тарлығын,
Өткізіп еді сол жолда.

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Айдалса да алысқа,
Түссе де талай тартысқа,
Кездіксе де қияға,
Еңбекші елін сүймесе,
Бостандық үшін күймесе,
Сол жолда өмірін қияр ма?

Мәңгі атақты қалпында,
Ал айтам атын, ал тыңда,
Ленин, Ленин, Ленин ол,
Пролетариат Көсемі,
Данышпаны, шешені,
Мәңгі өлмес Ленин ол.
Февральдан - Октябрьге

Жұмыскер мен шаруаның,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Ақылшысы олардың,
Ленинде болды тізгіні.
Февральшылар бәрі де,
Николайдың құзғыны
Тұқымы тұздай құрыды.

Патша отырған сарайдан,
Қожалық қылған маңайдан,
Айдап шықты жұмыскер,
Керенский керілмей,
Өшірді үнін көрінбей,
Қуған соң мың сан жұмыскер.

Бұл төңкеріс Октябрь,
Еңбекші елге жауды нұр,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Жер, су тиді қолына.
Заводқа қожа болатын,
Барлығын өзі алатын,
Болды еңбекші табы да.

Жеткен соң мұндай ерікке,
Завод пенен фабрикке,
Ие болды пролетар.
Ленин туын қолға алып,
Октябрьдей жол салып,
Аймағын алды бірқатар.

Еңбектің дос жақыны,
Барлығы Ленин ақылы,
Қойылды жолға талай іс,
Еңбекші табын қорғауға,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Даңғыл жолдан таймауға,
Жұмсалды сонда ұлы күш.

Патшадан қалған шеншілдер,
Поп пен молда діншілдер,
Жойылып сонда болған жоқ.

Кавказ жаудың торында,
Сибирь Колчак қолында
Қарап жатар айла жоқ.

Жұмыскер мен шаруадан,
Октябрін қорғаған.

Қызыл әскер құрылсын,
Деп Лениннің ақылы,
Осы болды мақұлы,

Құп алды көсем желісін.

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Тап соғысы қозғалды,
Тап тілегін қолға алды,
Басталды сілкіс, қайнады.
Бай шарабын ішкендер,
Уына елти түскендер,
Солармен аштың майданды.

Жеке алып Омбы қаласын,
Қазақтың билеп даласын,
Адмирал сұм Колчак,
Бақсыдай жынын шақырды,
Аюдай жұртқа ақырды,
Жауыздықпен сұм Колчак.

Қанқұйлы залым атаман,
Қанды өзің атаған,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Не қылмады Анненков,
Жарлының жанын ойын ғып,
Өлтіргенін тойым ғып,
Қан ұрттады шөліккеп.

Дутов ертіп қырық мыңды,
Қанішер ылғи сұм жынды,
Қазақтың елін ойрандап,
Болыпевикті жеңем деп,
Сендерге теңдік берем деп,
Байларменен сайрандап.

Қазақтың сұмырай байлары,
Топтаған жылқы барлары,
Бұл үшеуін қолдады.
Ат-айғырын аямай,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Алды-артына қарамай,
Төрелерге сыйлады.
Залым жауыз Анненков,
Тайсалмады бет бүркеп,
Жарлыны жанышты, талады,
Қыз-қатынын зорлады,
Ұрды-соқты талады,
Сүйгенін қолмен алады.

Баяғы июнь жарлығы,
Патшаның қысым тарлығы,
Қан жамылтқан қазаққа,
Бай, манаптар сау болып,
Жарлыларға жау болып,
Түсірген талай азапқа.

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Ауылнай, болыс, төре, би,
Патшадан алмақ еді сый,
Кедейін жаншып езуге,
Жетім-жесір тұлдарды,
Қарашы, мұңдық құлдарды,
Окопқа айдап беруге.

Айтқанын істеп, зарлатып,
Әмірін жұртқа орнатып,
Баласын байлар қалдырған,
Жасы кемін үлкейтіп,
Жасы асқанын кішірейтіп,
Кедейден тізім алдырған.

Он алтыншы ұлу жыл,
Қан ағызған улы жыл,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Қалың елді күйреткен.
Байлық құлы төрелер,
Қанға тоймас денелер,
Езілгенді күңіrentкен...
Тағы соның салтымен,
Бұзықтың нәлет атымен,
Анненков, Колчак күйретті,
Бай біткенді саялап,
Ақша мен атын аялап,
Жалшылар жағын қиратты.

Пролетариат әскері,
Октябрьдің достары,
Шыдамады бұл іске,
Басшымыз Ленин қырағы,
Таптың жарық шырағы,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Салыңдар деді бар күшке.

Ақтардың туы жығылды,
Сібірге қарай сығылды,
Қызыл әскер қоймады,
Ақтардың бетін қайырып,
Қорғасындай майырып,
Сұңқардай шүйгіп, ойнады.

Кердең басқан кер Колчак,
Адмиралы «көр Колчак»
Кезікті күшті ашуға,
Жөңкіле тосып әскері,
Қайғы болып қара бастары,
Түзеді бетін қашуға.

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Орынбордан сырылып,
Түбірімен түріліп,
Оралға келді жосылып,
Ақ жеңілді оңбады,
Алысар күші қалмады,
Сырғи берді, жосылып.
Еңбекшінің қастары
Үш залымның әскері,
Өртеді талай қаланы,
Малдарын талап талайдың,
Бастарын шауып малайдың,
Найзаға шанышты баланы.

Солдат көрсе ес қалмай,
Үрейі ұшып, түс қалмай,
Қатын-бала шулайтын,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Мылтықты адам көрінсе,
Ат дүбірі білінсе,
Зәре, құты қалмайтын,

Қатын-қызын жасырып,
Жалынысып бас ұрып;
Ақ келсе «шажда» қылатын,
Шаруаны әржақтан,
Әскері ақтың сорлатқан,
Кез келсе ойран салатын.

Көрмегенді көргенде,
Ақтар сирей бергенде,
Қызылдар келді жайнатып.
Қызыл туы желкілдеп,
Жауларын жеңіп, еркіндеп,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Асауларын ойнатып.

Талауға аяқ салмайды,
Дүниеге жақын бармайды,
Жібектен жұмсақ есіліп,
Шамдай күліп-ойнайды,
Қорықпандар деп жайнайды,
Өзіңмен өз болып қосылып.
Жарлы, батырақ, жалшыны,
Ауылдағы малшыны,
Жанындай жақын көреді,
Біз сендердің өзің деп.
Туысқаның көзің деп,
Ақылын айта береді.

Тап дұшпанын жеңген соң,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Қызыл әскер келген соң,
Жұмылған көз ашылды.
Кедейдің көрген зорлығы,
Басынан кешкен қорлығы
Ақ жеңіліп басылды.

Октябрь келіп орнады,
Жарлы еңбегін қорғады,
Орташа, кедей еленді,
Жалғыз атты кедейлер
Жер, суға толық кенелді.

Жеңілсе де қоймады,
Қастығын байлар ойлады,
Бандит жиып қамады,
Еңбекшілер ұлынан,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Қызыл ерлер тобынан,
Жеңілмей бандит қалмады.

Алаш қолын бастаған,
Ұлтшылдық туын ұстаған,
Байшылдар тобы жығылды.

Теңдік

Алтын тағы өзінде,
Ақ патшаның кезінде,
Отар болған ұсақ ұлт.
Октябрь беріп жеңісін,
Кеңейтіп теңдік, өрісін,
Өз көзімен көрді жұрт.

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Тізгінін ұлттар өзі алды,
Жалшылар басы құралды,
Сансыз мектеп ашылды,
Білім нұры шашылды,
Бар ма еді бұрын көргені.

Нешеме жыл езілген,
Еріктен күдер үзілген,
Оянды шалқып күншығыс,
Бостандықпен ән салып,
Ленин туын қолға алып,
Есеге жетті ен шығыс.

Өмір бойы күң болған,
Күні қара түн болған
Әйел де алды теңдікті.

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Қатын үсті қойылды,
Қалыңға сату жойылды,
Сүйгеніне әйел ерікті.

Жарлы-жалшы, батырақ
Майданға кірді жарқырап,
Еркек-әйел демеді,
Оқу-білім үйренді,
Бай-құлақтан жиренді,
Құлдығына көнбеді.

Жаңа үнем саясаты
Ақ жеңіліп кеткен соң,
Қимылдар мезгіл жеткен соң,
Түзеуге кірдік шаруаны.
Күшті жиып алғанша,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Бас, аяң түгел болғанша,
Босаттық базар, сауданы.

Бай ойлады байлықты,
Саудагер де бірікті,
Базарға қатты қуанып.
Жағдайды оңдап алғанша,
Ұмтылар сағат болғанша,
Қалсын деп дұшпан жұбанып.

Байлар құрған соғыста,
Талаушы байлар ұрыста,
Бұзылған талай фабрик
НЭП кезінде жөндетіп,
Жаңаланып өңдетіп,
Бұзылғанды түзедік.

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Ерік бермей, тіресіп,
Ішкі жаумен күресіп,
Компартия бастады.
Төмендетпей маңызын
Социалды негізін
Ленин тура ұстады.

Негізінде байшыл сұм,
Троцкий контр сұм,
Сыр білдірді сол кезде.
НЭП-ке қарсы тілегі,
Сұмдық ойлап жүрегі,
Арам ойы болды өзге.
Пролетариат оң көзі,
Партияның жұлдызы,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Бабамыз Ленин нық шешті,
Бір адым кейін аттаймыз.
Одан зиян таппаймыз,
Жинаймыз бойға бар күшті.

Күшті жиып алған соң,
Кемеліне барған соң,
Ілгері қарап басамыз.
Содан кейін аянбай,
Бар жігерді аямай,
Қарғимыз, алға асамыз.

Айтқаны екі болмады,
Бай меңгеріп алмады,
Ойлағандай сарт етті.
Көтеріліп алған соң,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Күш-жігер даяр болған соң,
Ұлы жоспар жарқ етті.

Ленин

Еңбекшілер көсемі,
Қырағысы, шешені,
Күн бұрын бәрін болжаған,
Капиталмен күресте,
Нешеме жыл тіресте,
Қажымаған, талмаған.

Күннен-күнге тынығып,
Қайраттана шынығып,
Ұлы іске бетін нұсқады.
Әуелі Ленин нұсқаумен,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Партия дұрыс бастаумен,
Бесжылдықты бастады.

Ұлы жоспар

ССРО бесжылдық
Құрды жоспар, капитал:
Ұрылдық - деп шулады.
Шаруасы гүлденсе,
Өндірісі өрлесе,
Бітеміз - деп жылады.

Күндеді күйіп, капитал,
«Қайтеміз» деп болды дал.
Қалай бөгет қыламыз,
Болыпевиктер күшейсе,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Шаруасы есейсе,
Бас көтермей қаламыз, -

Деп капитал күйініп,
Соғыс тілеп сиынып,
Ал, Чан Кайши, ал, - деді.
Қару-құрал берейік,
Астық, алтын демейік,
Кеңеске бүлік сал, - деді.

Қашқын ақтар қосылып,
Ал, Чан Кайши ал, - деді.
Кеңеске бүлік салуға.
Бесжылдықты сындырып,
Оңай ғана тындырып,
Шығысқа қожа болуға.

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Шуылдата, шаңдата,
Бейбіт елді қандата,
Дұшпандар ісін бастады.
Қиыр-Шығыс жолды алмақ,
Шығыс жақты мүлде алмақ,
Лап қоя күшін тастады.

Қайраты болат болыпевик,
Капитал сұмнан алып кек,
Октябрьді жасаған.
Миллиондаған пролетар,
Орташа, кедей және бар,
Барлығын өзі бастаған.

Күшейді қауіп дегенде,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Тар кезеңдер келгенде,
Ақыл тапқан, саспаған,
Төңкерістің ағысын,
Октябрьдің табысын,
Адастырмай ұстаған.

Ол кім еді - Ленин ед,
Үздік туған ерім ед,
Ақылы теңіз, миы алтын.
Алыстан көргіш қырағы,
Болашақты айтқан алдағы,
Еңбекші табын бағатын.

Іргесін қалап ұлы істің,
Желісін құрып өрістің,
Қаза болды данышпан.

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Өзі өлсе, ісі өлген жоқ,
Жолын ешкім жеңген жоқ,
Шәкірті көп ұғысқан.

Ленинде еді тілегі.
Шын сүйген соң жүрегі,
Еңбегін, ісін нық біліп,
Дүние завод, фабрик,
Сол бір сәтте тоқтады,
Күрсінді миллион қайғырып.

Капитал сұмдар қуанды,
Өлді... деп Ленин жұбанды,
«Енді совет құлайд» деп.
Пролетар олай сенген жоқ,
Бәрібір Ленин өлген жоқ,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Табым, партия күнім - деп!

Партия бастап күштерін,
Түзей берді істерін,
Өлген жоқ Ленин, өлген жоқ.
Соқса да лүпіп жүрегі,
Капиталдың тілегі,
Бәрібір ақыр келген жоқ.

Партия өзі бастаған,
Ленин жолын ұстаған,
Соғысқа кеңес кірмеді.
- Біз соғысқа шықпаймыз,
Өзің тисең бұқпаймыз,
Тарт қолыңды, жи, - деді.

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Оған да байлар болмады,
Тыңдап тілді алмады,
Қол салды кеңес еліне.
«Бөтеннің жерін алмаймыз,
Басқаға да бермейміз,
Қызықпа кеңес жеріне».

Алыста алтын киген Қиыр-Шығыс,
Басталды сол шығыста алыс-жұлыс.

«Жау басып келе жатыр кеңес жерін,
Қор қылмақ қолға түссе еңбек ерін,
Отанын кеңесімнің жауға бермен,
Штабым, рұқсат бер, батыр едім».

...Бастығы қызыл әскер Ворошилов,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Бұдан соң ойға кетті мың түйіліп,
Бұйырды армияға «қимылда!» деп,
Бойына төңкерісшіл күш жиылып.

Честь беріп, сертін берді қызыл ерлер,
Жеңбейді ұмтылғанмен капитал құр,
Барлығын бір жұмада орындаймыз.
Аттауға алға басып, рұқсат бер.

Армия бұдан кейін рұқсат алды,
Алатау бағанаға* көзін салды,
Сан қару, айбынды ер әділетті,
Бір сапқа қатар түзеп тұра қалды.

Ар жағын капиталдар тобы басқан,
Дүние сұмдарымен ақылдасқан,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Ақтардың қашқаны да солармен бір,
Қан жұтып улы тырнақ зәрін шашқан.

Бер жағы ұлы өндіріс, ұлы гигант,
Іс істеп тұр көрсеткен, әлемге шат,
Елінде социализм күш молайып,
Өсірген еңбек құнын, мың сан қабат.

Заводқа сермеді бай нажағайын,
Пушкасы, танкісімен, бәрі дайын.
Бұзуға ССРО-ның бесжылдығын
Қолданды капиталшы бар оңдайын.

Болаттай Қиыр-Шығыс армиясы,
Айнымас еңбекшінің өз баласы,
Шындықты, әділетті ардақтаған,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Қорғаған ұлы Отанын - өз анасын.

Армия сертін берген партияға,
Жау шаңын асырмасқа бұл қияға,
Тыңдады Ворошилов жарлығын да,
Жол берме - деп айтқанын сұрқияға.

Шүү, - деді тұлпарлары аспанға атты,
Тап жолы, тап тілегі аса тәтті,
Сермеліп қылыш, найза оңды-солды,
Ажалға атылған оқ жауын тапты.

Өрледі біздің кеме судың бойын,
Капитан ерте білген жаудың ойын,
Қол сұққан еңбекшілер Отанына,
Тартқызды қызыл ерлер, жау сазайын.

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Орнатты капиталға ақырзаман,
Ойлаған өзін басты қара тұман,
Қайтпады Қиыр-Шығыс армиясы,
Дұшпанды жүндей қылды, оқ жаудырған.

Көк жүзі тұман болды у қайнаған,
Өлімді тап жолында кім ойлаған,
Есейген асыл еңбек қаһарманы,
Алдында пролетариат сөз байлаған.
Күл қылдық капиталдың найзағайын,
Байлардың жерге тығып, көктегі айын,
Қырағы қызыл қыран ұмтылғанда,
Зәресі ұшып Чан Кайши салды айқайын.

Дұшпанын пролетариат соқты солай,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Сұм жаулар қол көтерді шыдай алмай
Келгенін бет қаратпай Қиыр-Шығыс,
Сырт дұшпан бір басылды содан былай.

Армия оттан ыстық, күннен өткір,
Не қайрат, не батырлық өзінде тұр,
Қаскүнемді қайтардық ұмтылғанда,
Енді біздің жоспарға бетіңді бұр.

Ақ кетті қайыр сұрап капиталдан,
Чан Кайши сертін бұзды алтын алған.
Қытайдың отанына қол салмадық,
Үйткені, еңбекшісі - біздің ұлан.

Сыртқы жау жеңілген соң ақыр солай.
Тон киген арамызда болды талай,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Зиянкес сұмырайлар сан табылды,
Сақтығы еңбекшінің, міне, осылай.

Күшейтті қызыл ерлер күзет ісін,
Қызыл ер қырағылық сақтап күшін,
Отанын еңбекшілер берік қорғап,
Бекітті күзетпенен барлық тұсын.

Өсу

Бастадық көп күреспен бесжылдықты.
Бұл істе дәлелдедік бар шындықты,
Кеңестің социалды бесжылдығы,
Дұшпанды түңілдіріп, жерге тықты.

Жасалды ірі гигант «кереметті»,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Ол үшін капиталдар болды дертті,
Миллион жыл шірік қиял таба алмаған,
Аз жылда еңбекші тап іске жетті.

Тап күресі майданында

Капиталдар жеңілді, есі кетті,
Басында мақсат қылған бөгемекті,
Тап дұшпанын еңбекші ел таптады да,
Лап қоя, бесжылдықты бастап кетті.

Үйіріліп мың бұралып өзді-өзі ойнап,
Тынбастан қарт Днепр аққан қайнап,
Ақ жайқын ашық беті, ақ күмістей,
Ажайып кестеленіп жатыр жайнап.

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Кең толғап екі қанат ортаға алып,
Ағызад кездескенде көбік жарып,
Буына көк тілдескен Қара теңіз,
Днепр қосылады соған барып.

Күші көп, теңіз құшқан мол Днепр,
Өлшеусіз пайдаға асты ер Днепр,
Зулатты электрдің машинасын,
Тұрмысқа социалды, сол Днепр.

Байытып электрмен талай жерді,
Күншығыс Европаға жарық берді,
Ленинград, Москва, Харьков қалаларын
Нұрымен мың сан есе түрлендірді.
Екінші жетеқаба, сұлу Волхов,
Сарқырап аққан суы ыршып, толқып,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Днепр, Волхов сынды алыптардан,
Капитал дүниесі отыр қорқып.

Өлшеусіз бесжылдықтың табысы мол,
Социалды тұрмысқа салынды жол.
Миллион жыл, еңбекші езілгенде,
Кім ойлаған табысқа жетед деп қол.

Жұмсадық электрді нұр жайнаған,
Баладай күлкі бөгеп, ана ойнаған,
Заводта, фабрикте, өндірісте,
Бәстесіп жұмыскерлер күш қайнаған.

Өркендеп ұлы гигант өрге шауып,
Табыстан-табыс асып масайраған,
Басшымыз Компартия тура бастап,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Адаспай алған беттен, бір таймаған.

Қазір бізде жүздеген ұлы өндіріс,
Бұл бес жылда бітірдік, сан күрделі іс.
Мұның бәрін істеген еңбекші ерлер,
Өмірі ұзақ, ұлы бет біздің өріс.

Автомобиль, трактор заводтары,
Сапасы санынан да молайды әрі.
Олардың тарайтұғын станциясы,
Санағанда сан мыңдаған қазір бәрі.

Дүрілдеп өсудеміз күн көгіндей,
Гүл атып, жұпар шашқан жер түгіндей,
Жерде жүйрік машина, желден озып,
Аспанда аэроплан мінді кедей.

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Қайнаған жердің майы - жасыл нефть,
Жоспардан әлдеқашан асып кетті.
Суырып жеті қабат жер астынан,
Ыршытқан машиналар кереметті.

Мұнаймен бітпейтұғын іс болмайды,
Мұнайсыз машинада күш болмайды,
Мұнайдан шыққан бензин қайнатпаса,
Мотор да, машина да зырламайды.

Сондықтан ірі байлық асыл мұнай,
Пайдасын тигізеді мұнай солай.
Керосин, машина май бәрі содан,
Май шығады біз білмейтін тағы талай.

Бұл емес, біздің әлі барлық табыс,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Үдеуде күн-күн сайын аяқ алыс,
Машиналар жасайтын асылдарды,
Өндіру жолында да жарыс-шабыс.

Шашақты шымылдықты кербез Орал,
Көргенде күлкі төгед әр кез Орал,
Алтын кен, асыл болат, металл сонда,
Шаттанып төккізеді арадан бал.

Орал мен магнит қоры заводында,
Кендердің неше атасы бәрі сонда,
Екпінді жұмыскердің жігерімен,
Жоспарын мойнындағы асырды онда.

Бәйгі алды сан еңбекші, бұл жарыстан,
Тап жауы күйінерлік көрсе алыстан,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Аймағы ССРО-ның былай тұрсын,
Жүз есе алға кетті Қазақстан.
Сибирь мен Түркстанның арасында,
Жеті тау Аягөздің даласында,
Құм басқан шөл болатын сорабы жоқ,
Жалғыз-ақ керуен кезген түү басында.

Бұл күнде темір тақта салынды жол,
Кеңестің арқасында жеткен соң қол,
Бөктерлей Алатаудан ағып өтіп,
Семейден, қырдан асып түйіскен ол.

Қақ жарып қара тасты жүндей түтіп,
Ойлы-қырлы төбені тегістетіп,
Алысты жақын қылды паровозым,
Ордасын Қазақстан жанап өтіп.

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Бұл жолда колхоз да бар, совхоз да бар,
Асықса аптықпайды көлік күтіп,
Жол алыс жүк жөнелтсін керегінде,
«Қара айғыр» келіп тұрар салып жетіп.

Сағыз шөп, жібек кендір осында өсті,
Қажеттің неше түрлі бәрін шешті,
Бұ дағы социалдың қазынасы,
Көп себеп үдетуге өндірісті.

Қарсақпай, Қарағанды жатыр дулап,
Кен шөккен, алтын, күміс астын қулап.
Алтайда Риддерім сапасы алтын,
Күлгізген еңбек ісін нұрмен булап.

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Барлығы байланысты бір-біріне,
Әрқайсысы бәрі дайын керегіне,
Кенді артып, паровозды айдап күш беретін
Баға жоқ Қарағанды көміріне.
Сібірде көмір шөккен кәрі Кузбасс,
Атақты Оңтүстіктен алуан Донбасс,
Санауға барлық кенді сан жетпейді,
Бәйгені ССРО-ым қайтіп алмас.

Мақтаның зор байлығы Түркстанда,
Мақтаарал әсіресе біздің таңда,
Жарысып колхоз, совхоз здельнимен,
Бірінен-бірі озад жарысқанда.

Халықтың шаруасын көтеруде,
Бірігіп коллектив боп, күш беруде,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Тап жауы бай, залымдар қастық ойлап,
Қапелім қатты кірді өсірмеуге.

Байлардың кәмпеске боп талайлары,
Арада қалғаны бар бірақ әлі,
Ірітіп колхоз ісін жүргізбеуге,
Сұмдардың ойлайтыны жетсе халі.

Күресіп онымен де кедей табы,
Дұшпанын жоғалтуда арадағы,
Аластап бас бұзардай сойқандыны,
Адымдап келе жатыр колхоз дағы.

Өсуде колхоз, совхоз қол ұстасып,
Біріне-бірі қатты қарайласып,
Комбайн, тракторды ат қып мініп,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Сапында әндетеді егін шашып.

Бір кезде байда жүрген жалшы, малай,
Бүгінде тракторшы салады айқай,
Қатқан тон, жыртық тымақ кеткен ұшып,
Қаласың енді көрсең тани алмай.
Жасыл бел жапырылған егін басып,
Желкілдеп өскен бидай дәні тасып.
Ең соңғы бесжылдықтың асуында,
Қоғамға социалды нұрын шашып.

Еңбекке еркек, әйел бірдей кіріп,
Тұрмысын көгертуге бірге жүріп,
Ашылды балаларға бақша-дағы,
Бөбектер салды асыр ойнап, күліп.

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Салынған мектептері баласы үшін,
Колхозда қолға алуға білім ісін,
Мыңдаған комсомол мен пионерлер,
Еңбекке еркелене салды күшін.

Кемшілік әлі де бар кей жерінде,
Анықтап түсінбеген кей бірінде,
Араға кіріп алған бай, кулактар,
Әлі бар зиянкестік кедергіде.

Ал, колхоз ерінбеңдер өссін еңбек,
Не қиын ауырыңды еңбек жеңбек,
Өзіңді-өзің тартсаң өсе алмайсың,
Ұйымдас еңбегіңе аса жөндеп.

Көшіңдер бірің қалмай здельниге,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Бай, кулак бұрмаласа кетпе ыңғайға,
Аранда кертартпалар кейін кетсе,
Ол сұмдар тап дұшпаны, ерме ондайға.

Орында барлық шартын Лениннің,
Маңызы сонда өседі еңбегіңнің,
Күшті сал өндірісің өссін десең,
Минутің бос кетпейді сонда сенің.
Коммунист, комсомол мен кедей батырақ,
Көңілді күн сенікі, жатпа қарап,
Түсіндір түсінбеген ер, әйелді,
Шарттарын партияның үйрен санап.

Аянба тап күресі майданында,
Тұрмыстың социалдық сайранында,
Жасауға тапсыз қоғам әзірленіп,

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Екінші бесжылдықтың қарсаңында.

Бұл бес жыл капиталды тастай ұрды,
Ұшырады дағдарысқа дымы құрды,
Іргесін социалдық біз қаладың,
Әлемде еңбекшінің көзі көрді.

Әлі мол сақтанарлың жаудан қауіп,
Капитал соғыс тілейді естері ауып!
Ешкімге тимеген соң кеңес елі,
Әзір тұр соқтыға алмай, дәлел тауып.

Пролетар жер жүзінде түгел дайын,
Байлардың құл қылуға нажағайын,
Қырағы қызыл әскер ССРО-да,
Қорғайды Октябрьдің жарық айын.

«Ұлы құрылыс» поэмасының жалғасы

Штабы еңбекші әлем Кремльде,
Тағдырын келешектің шешкен мүлде,
Лениннің жолын ұстап жөн бастаған,
Халқым менің болаттан қалады ірге.

Сыналдық бұл он төрт жыл аймағында.
Ұлы жол Октябрьдің сайранында,
Партия адастырмай бастамақшы,
Екі дай - тап күресі майданында.

* Бағана - шекарадағы белгі ағаш.